

Т.І. Фулей,
начальник відділу
наукових досліджень
проблем судочинства
та його удосконалення
Національної школи
суддів України,
кандидат юридичних наук

Гендерний склад суддівського корпусу України

Протягом останнього року суддівський корпус України опинився в центрі уваги суспільства і відчув на собі значний тиск. Однак, незважаючи на велику кількість повідомлень у засобах масової інформації та політичних заяв із «рецептами» реформування судової системи і долі нинішнього суддівського корпусу, останній так і не став об'єктом серйозних досліджень. Натомість у країнах «сталого демократії» питання «хто є нашими суддями» перебуває в полі зору діючого і «тіньового» урядів, парламентських комітетів, академічної спільноти та громадськості¹, а статистичні дані щодо складу суддівського корпусу, зокрема статі, етнічного походження та віку, періодично публікуються на офіційних сайтах судової влади².

Чи репрезентують судді суспільство, в якому вони вершать правосуддя? Чи має значення при розгляді справ (усіх чи принаймні окремих категорій) вік, стать, сімейний стан, наявність дітей та інші характеристики судді? Якщо ні, то чому вік судді є предметом тривалих дискусій, а про стать наголошують навіть у деяких резонансних справах³? Зрештою, хто ж є «середньостатистичним» суддею в Україні?

Питання зв'язку гендеру і судівництва привертає значну увагу зарубіжних дослідників, а відсоток суддів-жінок, за рекомендацією спеціальної комісії ООН, є одним з індикаторів гендерної рівності у сфері прийняття рішень на державному рівні

Summary

The article presents the results of the first national study of the gender composition of the judiciary. The author presents data allowing to assess representation of women and men in judiciary, as well as the proportion of women in general local, appellate, commercial, administrative, high specialized courts and the Supreme Court of Ukraine. The survey results make it possible to fill the gaps in the judicial statistics and where, so far, no such information can be ascertained

Оскільки гендер — це не тільки одна з найвиразніших ознак особи, але й один із основних її соціальних статусів і, загалом, базовий критерій класифікації різноманітних об'єктів, тому питання зв'язку гендеру і судівництва привертає значну увагу зарубіжних дослідників⁴,

¹ Див., напр.: Judicial Diversity: Accelerating Change. — <http://ukscblog.com/wp-content/uploads/2014/11/Judicial-Diversity-Accelerating-Change.pdf>

² Див., напр., щодо Великої Британії. — <http://www.judiciary.gov.uk/publications/judicial-diversity-statistics-2014/>

³ Див.: «Гвалтівників Оксани Макар судитиме жінка». — <http://www.unian.ua/society/647521-valtivnikiv-oksani-makar-suditime-jinka.html>; «Врадійських гвалтівників» судитимуть три жінки. — <http://tsn.ua/ukrayina/vradiyivskih-gvaltivnikiv-suditimut-tri-zhinki-krashkova-spodivayetsya-na-dovichne-311942.html>

⁴ Див., напр.: Gender and Judging, ed. by Ulrike Schultz and Gisela Shaw. 2013. — 640 p.; Erika Rackley. Women, Judging and the Judiciary: From Difference to Diversity. Routledge-Cavendish — 2012 — 232 p.; Dermot Feenan. Women Judges: Gendering Judging, Justifying Diversity // Journal of Law and Society. Vol. 35, No. 4, 2008, pp. 490—519; Joshua Doherty. Women's Representation in Judiciaries Worldwide: Arguments in Favor of Increasing the Gender Diversity on the Bench. 2012. — http://www.gwu.edu/~ggi/assets/docs/igis_wp2_ggp_wp1_doherty.pdf

а відсоток суддів-жінок, за рекомендацією спеціальної комісії ООН, є одним з індикаторів гендерної рівності у сфері прийняття рішень на державному рівні⁵.

В Україні гендерна статистика стала важливою складовою для планування, моніторингу та оцінки державної гендерної політики⁶. У ст. 5 Закону від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (далі — Закон № 2866-IV) передбачено відображення органами державної статистики показників становища жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства, а на центральний орган виконавчої влади в галузі статистики покладено забезпечення збирання, опрацювання, аналізу, поширення, збереження, захисту та використання статистичних даних щодо показників становища жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства, групуючи їх за статтями.

Органи державної статистики України здійснюють збирання, розроблення, узагальнення та оприлюднення даних за 113 державними статистичними спостереженнями (станом на 2013 р.), за 145 формами звітності та 23 анкетами для проведення спеціально організованих державних статистичних спостережень. Показники з розподілом за статтю особи, які є основою для розроблення гендерної статистики, розміщуються за 24 формами державних статистичних спостережень (21 % від загальної кількості форм)⁷. Деякі з них стосуються і судової статистики: наприклад, форма 1 — звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку кримінального судочинства (розділи 3, 4, 5 — кількість та стать потерпілих), форма 1-1 — звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження (розд. 4 — кількість та стать потерпілих), форма 7 — звіт про склад засуджених, форма 8 — звіт про неповнолітніх засуджених⁸.

Водночас ще не були оприлюднені статистичні дані, згруповані за статтю, про склад

суддівського корпусу України, хоча, для порівняння, дані щодо статеві-вікового складу державних службовців та службовців місцевого самоврядування (як керівників, так і спеціалістів) опрацьовуються протягом кількох років і публікуються⁹. Також, оскільки одним із завдань Цілей розвитку тисячоліття (№ 3, що стосується гендерної рівності) є забезпечення гендерного співвідношення на рівні від 30 до 70 % представників тієї чи іншої статі у представницьких органах влади та на вищих щаблях виконавчої влади, низький рівень представленості жінок у Верховній Раді та Уряді України є предметом тривалої суспільної дискусії, зокрема, і в контексті врахування світового досвіду гендерних перетворень та поширення практики запровадження політичними партіями добровільного квотування.

Статистичні дані розглядають як інструмент розуміння та стимулювання змін, як підставу вироблення політики, програм і проєктів, а також моніторингу й оцінки конкретних дій. Вони є необхідною складовою аналізу будь-якої суспільної проблеми, зокрема тієї, що потребує законодавчого регулювання

Враховуючи зазначене, відсутність гендерної статистики щодо представників судової влади є прогалиною, а її подолання — лише питанням часу, адже ніщо у ст. 5 Закону № 2866-IV не свідчить про те, що збирання, опрацювання та аналіз статистичних даних не мають стосуватися судової системи, оскільки відправлення правосуддя — це важлива сфера суспільного життя.

Статистичні дані розглядають як інструмент розуміння та стимулювання змін, як підставу вироблення політики, програм і проєктів, а також моніторингу й оцінки конкретних дій. Вони є необхідною складовою аналізу будь-якої суспільної проблеми, зокрема тієї, що потребує законодавчого регулювання. Розробка закону без розуміння природи і масштабу проблеми може призвести до того, що розробники не врахують важливих її складових¹⁰. Відсутність статистичних даних не може бути аргументом на користь того, що проблеми не існують, бо є лише свідченням її недослідженості.

Чому ж наявність статистичної інформації настільки важлива? Насамперед низький рівень представленості жінок у суспільному та політичному житті визнається однією з основних

⁵ Див.: Indicators of Gender Equality. Prepared by the Task Force on Indicators of Gender Equality. United Nations Economic Commission for Europe. Conference of European Statisticians. New York and Geneva, 2015. — P. 9, 86—88, 92.

⁶ Див.: Гендерна статистика України: сучасний стан, проблеми, напрями вдосконалення. — Запоріжжя, 2011. — С. 13.

⁷ Див.: Гендерна політика та інституційні механізми її реалізації. Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН. — 2014. — С. 55.

⁸ Див.: Судова статистика. 2014 рік. — http://court.gov.ua/sudova_statystyka/lkflghkjlh/

⁹ Див.: Жінки і чоловіки в Україні. Статистичний збірник. — К., 2011. — С. 70—77.

¹⁰ Див.: Використання методики вирішення проблем для розробки та експертизи проєктів нормативно-правових актів /Тетяна Фулей, Лора Лукас, Лорна Сайц. — К., 2013. — С. 101.

проблем у досягненні гендерної рівності та розширенні їх прав і можливостей; як наслідок, жінки мають обмежені можливості впливати на прийняття рішень, що стосуються їхнього життя, життя їхніх громад і всієї країни¹¹.

Представництво жінок у суддівській професії дає змогу говорити про їхню залученість до прийняття важливих рішень — щодо вирішення спорів, захисту порушених прав, покарання винних у вчиненні правопорушення або злочину тощо

Професія судді, за визначенням, вимагає від особи вміння приймати рішення, що впливають не лише на долі конкретних людей, але й держави та суспільства в цілому, про що, зокрема, свідчить і сфера, до якої віднесені такі індикатори, як відсоток жінок серед суддів різних рівнів — це «влада і прийняття рішень у суспільстві». Отже, представництво жінок у суддівській професії дає змогу говорити про їхню залученість до прийняття важливих рішень — щодо вирішення спорів, захисту порушених прав, покарання винних у вчиненні правопорушення або злочину тощо.

Під час підготовки парламентських слухань у жовтні 2013 р. Уряд України зібрав інформацію про представленість жінок у складі виборних і виконавчих органів влади різних рівнів та про реалізацію політики розширення доступу жінок до системи управління й прийняття рішень¹². Однак судова статистика його складовою не стала, що, серед іншого, свідчить про брак уваги до проблем суддівського корпусу.

Гендерні проблеми й аспекти майже не враховані у стратегіях та програмах сталого розвитку¹³, зокрема й тих, що стосуються судової влади. Так, гендерна тематика не була відображена в Стратегії розвитку судової системи на 2015—2020 рр.¹⁴, незважаючи на те, що матеріали моніторингового звіту, підготовленого за результатами проведення у вересні—жовтні 2014 р. анонімного опитування суддів та адвокатів щодо стану їх незалежності в Україні¹⁵,

свідчать про існування проблем гендерної рівності не лише стосовно вирішення окремих категорій справ, але й, наприклад, при обранні на керівну посаду чи на посаду в суді вищого рівня (11,3 % опитаних суддів визнали відсутність рів-

них можливостей, причому, якщо порівняти відповіді суддів-жінок і суддів-чоловіків, то різниця особливо відчутна: майже 18 % жінок і лише 5,3 % чоловіків

бачать цю «скляну стелю»)¹⁶.

Судова система є певним сегментом сфери зайнятості, де гендерна нерівність офіційно визнається й підтверджується як статистичними даними, так і соціологічними дослідженнями¹⁷. Можна припустити, що проблеми, які притаманні сфері зайнятості загалом, характерні й для судової системи. Це стосується, зокрема, представництва жінок і чоловіків у системі судочинства як у горизонтальному, так і вертикальному вимірах (наприклад, на адміністративних посадах або у судах вищого рівня; поєднання трудових і сімейних обов'язків; гендерних стереотипів тощо).

Гендерна статистика однаково пов'язана як із жінками, так і з чоловіками й відображає їх реальне становище у судовій системі. Саме на основі гендерної статистики існує можливість розробити рекомендації, що стосуватимуться не лише жінок-суддів, але й судової системи загалом

З огляду на зазначене наявність статистичних даних підтвердить або спростує ці та інші припущення. Гендерна статистика однаково пов'язана як із жінками, так і з чоловіками й відображає їх реальне становище у судовій системі. Саме на основі гендерної статистики існує можливість розробити рекомендації, що стосуватимуться не лише жінок-суддів, але й судової системи загалом.

До національної системи показників гендерної статистики не входять показники, що дають змогу оцінювати становище жінок і чоловіків у судовій системі. Тому для проведення дослідження ми скористалися офіційним веб-порталом «Судова влада України»¹⁸, проаналізувавши у січні—лютому 2015 р. списки суддів усіх судів загальної юрисдикції, щодо

¹¹ Див.: Гендерна політика та інституційні механізми її реалізації. Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН. — 2014. — С. 8.

¹² Див.: Там само, с. 40.

¹³ Див.: Там само, с. 48.

¹⁴ Див.: <http://court.gov.ua/142663/>

¹⁵ Див.: Моніторинг стану незалежності суддів в Україні / За ред. А. Г. Алексєєва / Центр суддівських студій. — К., 2014. — 88 с.

¹⁶ Див.: Там само, с. 38—39, 70—72.

¹⁷ Див.: Звіт. Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України. — К., 2012. — 205 с.

¹⁸ Див.: <http://court.gov.ua/sudy/>

Таблиця 1.

Область	Загальні місцеві суди		У т о м у ч и с л і					
			районні		міськрайонні		міські й районні у містах	
	Кількість судів	Жінок (%)	Кількість судів	Жінок (%)	Кількість судів	Жінок (%)	Кількість судів	Жінок (%)
Вінницька	29	34,14	23	34,83	4	25,81	2	38,64
Волинська	17	39,33	13	36,96	2	45,45	2	30
Дніпропетровська	46	50,84	18	52,46	4	61,22	24	47,62
Донецька	55	54,97	10	43,48	7	56,10	38	57,78
Житомирська	25	42,22	20	35,21	3	60,61	2	38,71
Закарпатська	12	26,74	10	22,92	2	31,58		
Запорізька	28	58,38	18	50,62	2	60,53	8	65,38
Івано-Франківська	17	35,05	12	35,29	2	28,57	3	40
м. Київ	10	61,70					10	61,70
Київська	28	45,31	18	41,38	6	48,84	4	47,37
Кіровоградська	23	47,20	18	41,54	3	60,71	2	46,88
Луганська	32	51,48	15	38,10	2	57,70	15	56,08
Львівська	29	34,83	17	29,17	3	29	9	42,67
Миколаївська	24	57,24	16	63,64	3	73,34	5	41,51
Одеська	33	40,40	23	43,62	3	45,70	7	36,36
Полтавська	28	49,04	20	49,35	2	20	6	55,38
Рівненська	18	47,87	15	53,44	1	25	2	42,86
Сумська	20	55,56	13	59,18	5	54,54	2	50
Тернопільська	17	41,38	16	47,62	1	25		
Харківська	37	53,43	22	44,56	4	46,15	11	60,95
Херсонська	22	50,81	17	46,97	1	55,56	4	55,10
Хмельницька	21	48,31	16	43,60	4	55,75	1	50
Черкаська	23	38,17	16	32,75	4	36,58	3	50
Чернівецька	15	43,06	11	37,21			4	51,72
Чернігівська	24	41,27	20	42,25	2	34,49	2	43,75
	633	48,11	397	42,79	70	47,76	166	52,81

яких була представлена інформація. Це 625¹⁹ із 633 загальних місцевих судів, зокрема: 397 районних, 70 міськрайонних, 166 — міських та районних у містах 24²⁰ областей та міста Києва; 23²¹ апеляційних суди областей та міста Києва;

24²² місцевих господарських судів; 7²³ апеляційних господарських судів; 21²⁴ окружний адміністративний суд, 7²⁵ апеляційних адміністративних судів, 3 вищих спеціалізованих суди та Верховний Суд України.

Щодо місцевих загальних судів, то в середньому по Україні представництво жінок в судовій системі є доволі високим і становить 47,88 %.

¹⁹ Немає даних щодо Липовецького районного та Козятинського міськрайонного судів Вінницької області, Межівського районного суду Дніпропетровської області, Романівського районного суду Житомирської області, Новоайдарського районного суду Луганської області, Врадіївського районного суду Миколаївської області, Монастирищенського районного суду Черкаської області, Талалаївського районного суду Чернігівської області.

²⁰ Окрім АР Крим та м. Севастополя.

²¹ Окрім апеляційних судів АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей.

²² Окрім місцевих господарських судів АР Крим, м. Севастополя та Донецька.

²³ Окрім Севастопольського апеляційного господарського суду.

²⁴ Окрім окружних адміністративних судів АР Крим, м. Севастополя, Вінницького, Донецького, Луганського та Черкаського.

²⁵ Окрім Донецького та Севастопольського апеляційних адміністративних судів.

Таблиця 2.

Назва суду	Судді		
	всього	чоловіки	жінки
Жовтневий районний суд м. Дніпропетровська	13	11	2
Тячівський районний суд Закарпатської області	7	7	—
Ленінський районний суд м. Запоріжжя	11	—	11
Коломийський міськрайонний суд Івано-Франківської області	10	8	2
Стрийський міськрайонний суд Львівської області	12	9	3
Червоноградський міський суд Львівської області	7	7	—
Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області	12	3	9
Ленінський районний суд м. Миколаєва	13	10	3
Малиновський районний суд м. Одеси	27	19	8
Суворовський районний суд м. Одеси	26	19	7
Овідіопольський районний суд Одеської області	8	8	—
Лубенський міськрайонний суд Полтавської області	8	8	—
Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області	24	18	6
Куп'янський міськрайонний суд Харківської області	11	1	10
Первомайський міськрайонний суд Харківської області	9	8	1
Комінтернівський районний суд м. Харкова	14	3	11
Фрунзенський районний суд м. Харкова	12	2	10
Червонозаводський районний суд м. Харкова	12	1	11
Смілянський міськрайонний суд Черкаської області	12	9	3

Однак аналіз статистики показав певні гендерні диспропорції як на регіональному рівні, так і в деяких судах (див. табл. 1).

Наприклад, найбільше жінок-суддів у м. Києві (61,72 %), Запорізькій (58,38 %) та Миколаївській (57,24 %) областях. Жінки становлять більшість суддівського корпусу загальних місцевих судів також у Сумській (55,56 %), Донецькій (54,95 %), Харківській (53,43 %), Луганській (51,48 %), Дніпропетровській (50,83 %) та Херсонській (50,81 %) областях. Водночас у судах західних областей кількість жінок значно менша — 34—35 %, а в Закарпатській області вона становить лише 26,75 %.

У межах однієї області, залежно від типу суду, також бувають певні відмінності. Якщо взяти загальноукраїнські показники, то у міських та районних у містах судах жінок більше, ніж у районних судах (52,81 % проти 42,79 %), однак їх відсоток характеризується значною амплітудою — від 65,38 % у Запорізькій та 60,95 % у Харківській до 36,36 % в Одеській області (зазначимо, що у Закарпатській і Тернопільській областях судів такого типу немає). У Київській, Сумській, Хмельницькій, Черкаській та Чернівецькій областях маємо гендерний паритет (47—52 %).

Що ж до районних судів, то у Вінницькій, Івано-Франківській, Полтавській областях кількість жінок у суддівському корпусі загалом по області та по районних судах знаходиться на однаковому рівні. Цікавою тенденцією є те, що серед загальних місцевих судів у районних судах гендерні диспропорції проявляються чіткіше: в областях, де більшість становлять жінки, у районних судах їх ще більше (наприклад, у Миколаївській області в районних судах частка жінок становить 63,64 %, Сумській — 59,18 %), а в областях, де переважають чоловіки, — ще меншою (в Закарпатській області — 22,92 %, Львівській — 29,17 %).

В Україні є 84 суди, в яких працюють судді лише однієї статі. Із них у 58 працюють лише судді-чоловіки, а в 26 — лише судді-жінки. Таке співвідношення пояснюється тим, що це переважно суди з малою кількістю суддів. Однак у державі є майже два десятки судів, що їх не можна вважати «віддаленими» чи «неукомплектованими», де спостерігаються суттєві гендерні диспропорції (див. табл. 2).

Важливим, на нашу думку, є питання щодо гендерного складу адміністративних посад у судах, а також співвідношення між суддями місцевих і апеляційних судів відповідних областей.

Таблиця 3.

Область	Місцеві загальні суди				Апеляційні загальні суди			
	Всього суддів	чоловіків	жінок	жінок, %	Всього суддів	чоловіків	жінок	жінок, %
Вінницька	164	108	56	34,14	57	41	16	28,07
Волинська	89	54	35	39,33	37	20	17	45,95
Дніпропетровська	299	147	152	50,84	97	33	64	65,98
Донецька	443	195	248	55,98				
Житомирська	135	78	57	42,22	41	24	17	41,46
Закарпатська	86	63	23	26,74	34	28	6	17,65
Запорізька	197	82	115	58,38	65	27	38	58,46
Івано-Франківська	97	63	34	35,05	38	24	14	36,84
м. Київ	282	108	174	61,70	104	36	68	65,38
Київська	192	105	87	45,31	61	38	23	37,70
Кіровоградська	125	66	59	47,20	45	25	20	44,44
Луганська	237	115	122	51,48				
Львівська	178	116	62	34,83	63	38	25	39,68
Миколаївська	138	59	79	57,24	48	20	28	58,33
Одеська	250	149	101	40,40	79	50	29	36,71
Полтавська	157	80	77	49,04	53	30	23	43,40
Рівненська	94	49	45	47,87	31	21	10	32,26
Сумська	117	52	65	55,56	37	23	14	37,84
Тернопільська	87	51	36	41,38	40	23	17	42,5
Харківська	277	129	148	53,43	80	37	43	53,75
Херсонська	124	61	63	50,81	50	21	29	58
Хмельницька	118	61	57	48,31	41	26	15	36,59
Черкаська	131	81	50	38,17	42	31	11	26,19
Чернівецька	72	41	31	43,06	36	22	14	38,89
Чернігівська	126	74	52	41,27	45	21	24	53,33
	4215	2187	2028	48,11	1224	659	565	46,16

Жінки загалом добре представлені на адміністративних посадах у судах першої інстанції: з 624 місцевих загальних судів, щодо яких наявна інформація, жінки очолюють 199, тобто майже третину (32 %). Помітна також нерівномірність у регіональному розрізі: наприклад, у Дніпропетровській області жінки очолюють 21 суд (45,65 %), тоді як у Чернівецькій — жодного. Серед заступників голів судів частка жінок ще вища (45,88 %), хоча, безперечно, існують суди, де керівництво представлене лише однією статтю.

Аналіз статистики показав певні гендерні диспропорції й під час кар'єрного росту суддів.

Наприклад, частка жінок в апеляційній інстанції в 10 областях рівна або вища, ніж у загальних місцевих судах. Причому суттєво вища вона у Волинській, Дніпропетровській, Херсонській та Чернігівській областях. Отже, про «скляну стелю» при доступі до посади судді апеляційного суду в цих регіонах, а також у м. Києві говорити не доводиться. Однак, наприклад, у Вінницькій, Закарпатській, Київській, Рівненській, Сумській, Хмельницькій, Черкаській областях частка жінок в апеляційних судах суттєво нижча від рівня їх представництва у першій інстанції (див. табл. 3).

Зазначимо також, що в апеляційній інстанції помітне різке зменшення кількості суддів-жінок

на адміністративних посадах. Так, лише у Дніпропетровській і Харківській областях апеляційні суди очолюють жінки, а серед заступників голів апеляційних судів жінок удвічі менше, ніж чоловіків.

У Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ 47 із 90 суддів — жінки (52,22 %). Це також єдиний вищий спеціалізований суд, серед керівництва якого є жінка.

Гендерний склад суддівського корпусу України характеризується високим представництвом жінок. Вони переважають у системі господарських судів в усіх інстанціях, Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ та становлять понад 45 % у місцевих загальних, апеляційних судах і окружних адміністративних судах

Для порівняння розглянемо також гендерний склад господарських та адміністративних судів. У системі господарських судів жінки становлять більшість на всіх рівнях, а їхня частка складає 52,82 % у місцевих судах (максимальний показник у Кіровоградському господарському суді — 78,57 %), ще вища — 58 % в апеляційній інстанції (від 45,45 % в Одеському до 81,48 % у Львівському апеляційному господарському суді), та 51,55 % у Вищому господарському суді України. Можна констатувати, що в системі господарських судів відчутний брак суддів-чоловіків. Зазначимо, що у Вінницькому, Хмельницькому, Черкаському і Чернівецькому місцевих господарських судах жінок меншість, причому в Чернівецькому місцевому господарському суді з 16 суддів лише дві жінки (12,5 %), а в трьох інших їх частка становить 23—27 %. Водночас, жінок дуже мало на адміністративних посадах: вони очолюють лише чотири місцеві та один апеляційний господарський суд.

Щодо адміністративних судів, то в окружних судах жінок — 49,48 %, в апеляційних — 42,68 %, у Вищому адміністративному суді України — 36,14 %. Тобто можна спостерігати класичну «піраміду», де їх кількість зменшується з кожним щаблем. Для адміністративної юстиції також характерні суттєві регіональні диспропорції як на рівні окружних судів (наприклад, в Івано-Франківському лише три з 22 суддів

є жінками (13,63 %), Закарпатському — 4 з 14 (28,57 %)), так і на рівні апеляційної інстанції — у Вінницькому, Львівському й Одеському апеляційних адміністративних судах жінки становлять 25—29 %, тоді як у Дніпропетровському, Житомирському і Харківському — 57 %. Жінки очолюють три окружні та один апеляційний адміністративний суд.

У Верховному Суді України 13 суддів-жінок. Найбільше їх у Судовій палаті у кримінальних

справах (7 із 16 суддів, що становить 43,75 %). Частка жінок становить 40 % у Судовій палаті у цивільних справах та 20 % у Судовій палаті у господарських справах. У Судовій палаті в

адміністративних справах та в керівництві Верховного Суду України жінки не представлені. Загалом частка суддів-жінок у Верховному Суді України становить 27 %, що є удвічі вищим показником порівняно з Кабінетом Міністрів України (2 жінки з 20, що становить 10 %) та Верховною Радою України VIII скликання (51 жінка-депутат із 450, що становить 11,33 %).

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що гендерний склад суддівського корпусу України характеризується високим представництвом жінок. Вони переважають у системі господарських судів в усіх інстанціях, Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ та становлять понад 45 % у місцевих загальних, апеляційних судах і окружних адміністративних судах. Водночас можна помітити деякі гендерні диспропорції. Ці питання, а також причини і наслідки, що очевидні зі статистичної інформації, можуть стати предметом подальших наукових досліджень.

Враховуючи, що суспільство має недостатньо позитивного досвіду, який можна було б використати для просування ідей гендерної рівності та розширення прав жінок²⁶, вважаємо, що судова система могла б стати прикладом у цьому.

²⁶ Див.: Гендерна політика та інституційні механізми її реалізації. Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН. — 2014. — С. 8.